

**METODE DE ACȚIUNE SIMULATĂ ALE ARTEI
DRAMATICE ÎN PROCESUL DE
PREDARE/ÎNVĂȚARE
A LIMBII FRANCEZE CA LIMBĂ STRĂINĂ
ÎN CONTEXT UNIVERSITAR**

Mariana CHIRIȚA,

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți,

Republica Moldova

marianachirita83@gmail.com

Abstract: The article explores several scenarios of using effective methods of the dramatic art and their effectiveness while teaching/learning French as a foreign language in an academic context. The suggested activities are designed to help beginner students (B2 level of language proficiency) understand a piece of theatre. As drama is a form of art involving action, the use of drama methods at the French lesson will give the students the possibility to learn the language through action.

Keywords: methods of the dramatic art, interaction, teaching/learning French as a foreign language.

Rezumat: Articolul prezintă câteva metode ale artei dramatice, posibilitățile de utilizare ale acestora și eficacitatea lor în procesul de predare/învățare a limbii franceze ca limbă străină în context universitar. Activitățile propuse, concepute în baza unei piese de teatru, sânt destinate studenților cu nivelul B2 de cunoaștere a limbii. Dat fiind faptul că teatrul reprezintă o formă a artei bazată pe acțiune, întrebuițarea metodelor artei dramatice la ora de limbă franceză le va oferi studenților posibilitatea de a învăța limba acționând.

Cuvinte cheie: metode ale artei dramatice, interacțiune, predarea/învățarea limbii franceze ca limbă străină.

Abordarea axată pe acțiune în predarea limbilor străine presupune faptul că „elevul și utilizatorul unei limbi sunt considerați, în primul rând, drept actori sociali (membri ai societății), care au de îndeplinit anumite sarcini (acestea nu sunt exclusiv de natură comunicativă) într-o serie de circumstanțe date, într-un mediu specific, în cadrul unui domeniu particular de activitate.” (CECR, 2003, p.15) Actele de vorbire, căpătând sens doar în contextele sociale obligă, deci,

utilizatorul unei limbi străine să comunice și să acționeze, în același timp.

V. A. Razumnîi afirma: „Arta vorbirii și acțiunii, drama trebuie să-l învețe (pe copil) să-și exprime sentimentele, viața sa internă prin cuvânt și acțiune...” (Razumnîi, 1971, p. 17) Prin teatru, în cazul nostru, studentul va învăța să se exprime corect, să conștientizeze spațiul și timpul când are loc acțiunea, să-și controleze mișcările în timpul actului de vorbire.

În acest articol ne propunem să prezentăm următoarele metode ale artei dramatice ce pot fi utilizate la ora de limbă franceză:

1. Simularea;
2. Jocul de rol;
3. Dramatizarea/ Dramatizarea creativă (Ion-Ovidiu Pânișoara);
4. Jocul teatral (Claude Grosset-Bureau)/ tehnica teatrului (Ion-Ovidiu Pânișoara);
5. Scheciul.

Observăm faptul că actorul până a ajunge să joace pe scenă, parcurge mai multe etape. El trebuie să acorde atenție mișcării corpului, limbajului său (verbal, nonverbal și paraverbal), coordonării acțiunilor cu discursul său, precum și introducerea unei note de personalizare prin improvizare. La fel și cei implicați în oricare alt tip de joc, urmează un anumit algoritm. Ion-Ovidiu Pânișoară distinge trei etape generale în desfășurarea jocului:

- „instructajul sau stabilirea situației;
- jocul de rol propriu-zis;
- discuțiile de concluzionare.” (Pânișoară, 2008, p. 369)

Ioan Cerghit identifică **simularea** cu *jocul de rol* (Cerghit, 2006, p. 265). Noi vom merge, însă, pe divizarea propusă de A. de Peretti et al. (2001, p. 331), care vorbesc despre metode pedagogice, axate pe simularea unei situații, divizate în:

1. situație de simulare;
2. joc de rol;
3. studiu de caz.

Aceiași autori țin să menționeze faptul că diferența nu este una desăvârșită. Cu toate acestea „simularea implică operații practice, în timp ce celelalte două formule sânt aplicabile preponderent prin dialog și reprezentare teatrală sau chiar prin unele schimburi tehnice.” (Peretti, 2001, p. 333) În opinia noastră, simulările s-ar raporta la situațiile reale, pe când jocul de rol ar putea porni de la real spre imaginar și invers.

Simularea reprezintă „reproducerea voluntară de comportamente de rol [...] în numeroase situații, în funcție de caracteristicile și efectele lor.” (Șchiopu, U. et al., 1997: 640) Avem o situație, adică, un context în care se desfășoară acțiunea și care impune adoptarea unor anumite comportamente ale participanților. Scopul simulării, după I.-O. Pânișoară, „este acela de a pune cursantul în fața unei situații de învățare decât a reproduce pas cu pas realitatea.” (2008, p. 376) Autorul avansează precizând faptul că poate fi simulat „un fenomen din lumea fizică sau din aria psihosocială” (Pânișoară, 2008, p. 369)

Acest autor (2008, p. 378) mai evidențiază următoarele *etape* și *funcții* ale simulării:

Etapetele simulării:

1. Decizia
2. Pregătirea
3. Colectarea
4. Proiectarea
5. Dezvoltarea
6. Execuția
7. Evaluarea

Funcțiile simulării:

- stimularea interesului participanților;
- oferirea informației acestora;
- intensificarea dezvoltării anumitor abilități;
- producerea schimbării în atitudini și comportamente;
- pregătirea studenților de a-și asuma noi roluri în viitor și a înțelege rolurile dezvoltate până în prezent;

- extinderea capacității studenților de a pune în aplicare cunoștințele dobândite și reflecția în mod analitic situațiile complexe;
- evaluarea performanței obținute de studenți prin definirea unor standarde etc.

De exemplu:

1. Decizia: simulare de tip psihosocial.
2. Obiective:
 - clarificarea principiilor și conținuturilor unei acțiuni de formare;
 - reliefaarea dificultăților în procesul de pregătire.
3. Pregătirea: *Un étudiant en II-ème année désire suivre un stage à l'étranger. Il demande l'avis de ses collègues sur les avantages et les inconvénients d'un stage à l'étranger. Il s'adresse à son doyen afin de pouvoir démarrer les préparatifs.*
4. Colectarea datelor: studenții din grupă; decanul; determinarea datelor de contact: telefon, e-mail;
5. Proiectarea: identificarea actorilor:
 - decanul are funcția de a monitoriza activitatea facultății;
 - studentul care pleacă în mobilitate discuta cu colegii despre avantajele și riscurile unei mobilități în străinătate face pregătirile pentru plecare;
 - colegii de grupă susțin colegul, prezintă argumente pro și contra plecării;
 - pregătirea sălii de curs și a biroului decanului.
6. Dezvoltarea: redactarea scenariului și pregătirea recuzitei.
7. Execuția
8. Evaluarea

Alte exemple de simulare pot servi jocurile: formularea unei secvențe dintr-un proces de învățământ și negocierea sa, simularea unui proces de învățământ, satul, ziarul, consiliul local.

Jocul de rol se impune prin caracterul său ludic, instructiv, dar și prin doza de motivare ce o oferă studenților. La originea sa se află teoriile psihodramei (inspirată din arta dramatică), inițiate de doctorul J. Moréno, cu scop terapeutic.

În general, orice joc creează proiectarea personalității – iar prin starea de participare ușor exaltată realizează o profundă integrare și adaptare a copilului (dar și a adultului) făcându-l să uite și să accepte ca atare toate micile supărări, insuccese, dorințe nerealizate etc.” (Șchiopu, U. et al., 1997: 398) Caracterul ludic al jocului contribuie, deci, la crearea stării de degajare, de libertate în acțiune. Autoarea continuă precizând că jocul creează „interiorizarea de modele, aspirații, atitudini, tendințe.” (Ibidem). Iată de ce rolul profesorului rămâne a fi unul de o importanță indiscutabilă. Cu toate că el nu este încadrat în joc, este responsabil de conținutul propus, modelele furnizate și valorile pe care le achiziționează elevii/studentii în consecință.

Peretti et al. (2001: 352) propun patru etape de desfășurare a jocului de rol:

1. Descrierea situației;
2. Repartizarea rolurilor;
3. Jucarea situației;
4. Analiza modului în care s-a derulat jocul de rol.

De exemplu:

- *Le fils annonce ses parents qu'il veut quitter ses études pour aller travailler à l'étranger.*

În opinia U. Șchiopu, „jocul de rol, ca cel de-a **dramatizarea** pune în evidență rădăcinile comune dintre joc și artă.” (Șchiopu, 1997, p. 400) Astfel, dramatizarea conține unele elemente ale artei dramatice, ca de exemplu, actori, regizor, scenariu etc.

DEX ne oferă următoarea definiție a dramatizării: „1. Acțiunea de a dramatiza și rezultatul ei. 2 (concr.) Piesă de teatru creată prin prelucrarea unei opere literare (cu caracter epic).” (*DEX*, 2009, p. 330) De aici, rezultă și diferența dintre dramatizare și jocul teatral, pe care îl vom analiza în continuare: dramatizarea poate avea ca suport un text epic sau poetic adaptat la rigorile teatrului, jocul teatral folosește, însă, ca suport un text dramatic. I.-O. Pânișoară califică metoda dramatizării drept una „mai puțin formală”. (Pânișoară, 2008, p. 371)

De exemplu:

- *Dramatisez la fable „La cigale et la fourmi”.*

- *Choisissez le fragment préféré du roman „Eugénie Grandet” de H. de Balzac.*

I.-O. Pânișoară afirmă că scopul **jocului teatral** (*jocul teatral* (Claude Grosset-Bureau)/ *tehnica teatrului* (Ion-Ovidiu Pânișoara) este de a găsi modalități de colaborare între membrii unui grup. Sarcinile sunt divizate individual (regizorul, actorii, costumierii, responsabilii de coloana sonoră etc.) apoi sunt conjugate toate elementele într-un tot întreg. Jocul teatral este o metodă, care constă în utilizarea regulilor, convențiilor, tehnicilor artei dramatice și a suporturilor acesteia, textele dramatice, în procesul de predare/învățare/evaluare a unei materii (*cf* C. Grosset-Bureau et S. Christophe), în cazul nostru, a limbii franceze.

Elementele jocului teatral:

- textul;
- personajul;
- tehnicile artei dramatice;
- spectacolul;
- evaluarea.

Tehnicile artei dramatice:

1. antrenarea respirației;
2. relaxarea organismului;
3. mimarea;
4. improvizarea dramatică;
5. dicția;
6. montarea spectacolului;
7. evaluarea.

De exemplu: ***Huit jours à la campagne*** de J. Renard (scena 1)

1. antrenarea respirației:

Inspirez, maintenez et expirez en trois fois.

Studentul își va recăpăta calmul, reușind să se stăpânească și să-și controleze nervozitatea.

2. relaxarea organismului:

Repérez le lieu où se passe l'action de la scène. (la cour d'une petite maison de campagne)

Figurez-vous que vous êtes étendus là-bas.

Rêvez de vos vacances passer à la campagne chez vos grands-parents.

3. mimarea:

Par exemple : *Mimez les actions, qui se rapportent au vocabulaire des vacances, indiquées par vos collègues.*

4. improvizarea dramatică:

Vous admirez la beauté de la campagne.

Studentii își vor exprima emoțiile și senzațiile pe marginea subiectului propus.

5. dicția:

Par exemple : *Articulez les actions des personnages en chantant, en riant, en criant.*

6. montarea spectacolului:

Mettez en scène le texte proposé.

7. Evaluarea jocului (prezentarea actorilor, analiza dicției, a decorului etc).

Scheciul, la fel, poate fi utilizat ca metodă dramatică la ora de limbă franceză. Cu toate că în teatru scheciul constituie o formă de reprezentare, în didactica limbii franceze, François Weiss îl examinează în context cu metoda dramatizării și a jocului de rol. Metoda constă în „redactarea unui dialog în funcție de o situație de comunicare.” (Weiss, 2002, p. 69) În opinia autorului, scheciul oferă posibilitatea debutanților, de a prelucra aspectul fonetic (accentul și ritmul frazei), a înregistra dialogurile și a reveni ulterior asupra erorilor în pronunțare, constituind, în același timp, o etapă premergătoare jocului de rol. Printre avantajele, putem enumera următoarele :

- forma scurtă,
- numărul mic de participanți,
- redactarea dialogurilor de către studenți.

De exemplu :

- ✓ *chez le médecin;*
- ✓ *à l'aéroport;*
- ✓ *acheter un livre pour un ami.*

În concluzie, putem afirma faptul că utilizarea metodelor dramatice la ora de limbă franceză are numeroase avantaje. Cadrul teatral creează condiții de comunicare și interacțiune asemănătoare cu cel real. Prin urmare, folosirea metodelor dramatice la ora de limbă franceză va permite studenților :

- să lucreze în echipe și să interacționeze cu colegii;
- să fie liberi în exprimare și să devină autonomi;
- să exploreze limbajul verbal, nonverbal și paraverbal;
- să dezvolte gândirea critică și creativitatea;
- să achiziționeze limba într-o formă ludică, respectiv să fie mai motivați.

Aplicarea metodelor prezentate în articol, va constitui, în opinia noastră, un factor important nu numai în educația lingvistică, dar și cea estetică a studenților, prin crearea unor anumite atitudini și valori.

Bibliografie

Cadrul european comun de referință pentru limbi: învățare, predare, evaluare (CECR). trad. din lb. fr. de Gheorghe Moldovanu. (2003). Tipografia Centrală.

Cerghit, I.(2006). *Metode de învățămînt*. (Ed. a IV-a, revăzută). col. Collegium. Polirom.

Dicționarul explicativ al limbii române. (ed. a 2-a rev.). (2009). Editura Univers Enciclopedic Gold. 2009.

Grosset-Bureau C., Christophe S. (2002). *L'expression théâtrale au cycle 3*, col. Pédagogie, Bordas.

Pânișoară, I.-O. (2008). *Comunicarea eficientă*. (ed. a III-a, revăzută). col. Collegium. Editura Polirom.

Peretti, A. de et al. (2001). *Tehnici de comunicare*. tr. de G. Sandu. col. Collegium, Editura Polirom.

Razumnii, V. (1971). *Educația estetică: esență, forme, metode*. Editura „Cartea moldovenească”.

Șchiopu, U. et al. (1997). *Dicționar de psihologie*. Editura Babel.

Weiss, F.(2002). *Jouer, communiquer, apprendre*. Édition Hachette.